

СЕРТИФІКАЦІЙНА РОБОТА З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ

Час виконання – 180 хвилин

Робота має три частини. Частина 1 містить 33 завдання різних форм з української мови. Частина 2 містить 24 завдання різних форм з української літератури. Відповіді на завдання частин 1 і 2 Ви маєте позначити в *бланку А*. Частина 3 передбачає написання власного висловлення в *бланку Б*.

Результат виконання завдань частин 1 і 3 буде зараховано як результат **державної підсумкової атестації**.

Результат виконання **всіх** завдань сертифікаційної роботи буде використано під час **прийому до закладів вищої освіти**.

Інструкція щодо роботи в зошиті

1. Правила виконання зазначено перед завданнями кожної нової форми.
2. Відповідайте лише після того, як Ви уважно прочитали та зрозуміли завдання.
3. За необхідності використовуйте як чернетку вільні від тексту місця в зошиті.
4. Намагайтеся виконати всі завдання.

Інструкція щодо заповнення бланків відповідей

1. У *бланку А* і *Б* записуйте лише правильні, на Вашу думку, відповіді.
2. Відповіді вписуйте чітко, згідно з вимогами інструкції до кожної форми завдань.
3. Неправильно позначені, підчищені відповіді в *бланку А* буде зараховано як помилкові.
4. Якщо Ви позначили в *бланку А* відповідь неправильно, можете виправити її, замалювавши попередню позначку та поставивши нову, як показано на зразку:

А	Б	В	Г
☒	☐	☐	☐
5. Виконавши завдання частини 3 в зошиті, акуратно запишіть його в *бланк Б*.
6. Ваш результат залежатиме від загальної кількості правильних відповідей, записаних у *бланку А*, та якості написання власного висловлення в *бланку Б*.

Ознайомившись з інструкціями, перевірте якість друку зошита та кількість сторінок. Їх має бути 16.

Позначте номер Вашого зошита у відповідному місці *бланка А* так:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
☒	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Зичимо Вам успіху!

Частина 1
Українська мова

Завдання 1–10 мають по чотири варіанти відповіді, з яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді, позначте його в *бланку А* згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок у *бланку А*, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні під час заповнення *бланку А*!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

1. М'який знак треба писати на місці пропуску в обох словах рядка
А Оксан..чин медал..йон
Б бад..орій барабан..щик
В хар..ківський бул..вар
Г трипіл..ська кул..тура

2. Лексичну помилку допущено в рядку
А обсяг продажу
Б об'єм басейну
В змістова доповідь
Г програмовий матеріал

3. НЕМАЄ закінчення в обох словах рядка
А далечінь, пюре
Б навіки, знаючи
В хачапурі, честь
Г терези, відчувати

4. Граматично НЕПРАВИЛЬНЕ продовження речення «Добираючи збалансовану дієту,..» наведено в рядку
А урахуйте користь її не лише для вашого тіла, а й для розуму.
Б переконайтеся, що отримаєте достатню кількість необхідних білків.
В правильне харчування буде корисним для вашого здоров'я загалом.
Г до свого раціону додайте овочі й фрукти, багаті на клітковину.

5. Складним є речення
А Від усього на цьому світі є ліки, немає їх лише від людської глупоти.
Б Суворість учителя, як кажуть, корисніша за поблажливість батьків.
В У житті кожен може робити добрі справи, не чекаючи на похвалу.
Г Навіть поважні люди, освічені й досвідчені, не завжди перші мудреці.

6. На другий склад падає наголос у слові
А листопад
Б поняття
В вантажівка
Г горошина

Проаналізуйте текст і виконайте завдання 7–10 до нього.

(1) Картина відкривалася справді чудова: з високої гори видно було все місто. (2) Церкви підняли високо *в/гору* свої зелені, мов травою вкриті голови; білили білі боки, мов із крейди вистругані. (3) Річка блищала, звивалася змією по жовтому пісочку, пускаючи легенький димок туману із себе. (4) *Не/далеко* від гори велика стіна обвивала кругом розкішний садок, здоровенну пустку-будинок. (5) *У/далині* [...] степ, тонував у своїй зеленій траві то здіймаючись, то опадаючи. (6) Гарно всюди,

красиво так, не налюбувався б! (7) *На/багато* років уперед я був зачарований красою рідного краю!

7. Прикладка є в реченні
- А другому
  - Б третьому
  - В четвертому
  - Г п'ятому
8. Пунктуаційну помилку допущено в реченні
- А першому
  - Б другому
  - В третьому
  - Г четвертому
9. Окремо в тексті треба писати
- А в/гору
  - Б не/далеко
  - В у/далині
  - Г на/багато
10. У п'ятому реченні пропущено слово
- А розташувався
  - Б спускався
  - В розіслався
  - Г вився

Завдання 11–23 мають по п'ять варіантів відповіді, з яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді, позначте його в бланку А згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок у бланку А, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні під час заповнення бланка А!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

11. Підкреслені літери позначають однаковий звук у кожному слові рядка
- А сьомий, шість, сюди
  - Б здогад, зяблик, низка
  - В літак, квітчати, нитка
  - Г межа, ложці, дужка
  - Д лук, анекдот, ковдра
12. Літеру *и* на місці пропуску треба писати в усіх словах рядка
- А тр..ивога, абр..икос, м..итушливий
  - Б мер..идіан, теор..итичний, др..ижати
  - В см..иренний, хр..истіянин, м..ителик
  - Г х..имерний, завм..ирала, д..иригент
  - Д д..истанція, вист..илати, дз..иркальний
13. Разом треба писати всі слова в рядку
- А анти/корупційний, ячмінно/житній, вело/пробіг
  - Б фото/ательє, міжнародно/правовий, глухо/німий
  - В залізо/бетонний, фітнес/клуб, вічно/зелений
  - Г жовто/гарячий, північно/східний, євро/банк
  - Д чудо/творний, волого/стійкий, кіно/фестиваль

14. Спрощення в групах приголосних треба позначати на письмі в усіх словах рядка
- А доброчес..ний, якіс..ний, балас..ний
  - Б безвиіз..ний, захис..ник, тиж..невий
  - В ненавмис..ний, аген..ство, запіз..но
  - Г радіс..ний, студен..ство, пристрас..ний
  - Д блис..нути, перехрес..ний, абонен..ський
15. Прочитайте речення, у якому пропущено окремі слова.
Щоб ... впоратися з контрольними завданнями, не полінуються ... підручник і повторити матеріал, зосередившись на ... з правил.
- Правильним є варіант послідовного заповнення пропусків
- А удачно, розгорнути, винятках
  - Б успішно, відкрити, виключеннях
  - В успішно, розгорнути, виключеннях
  - Г удачно, відкрити, виключеннях
  - Д успішно, розгорнути, винятках
16. Правильно побудовано словосполучення на позначення часу в рядку
- А сім годин п'ять хвилин
  - Б без десяти дванадцята
  - В п'ять хвилин десятої
  - Г дванадцять тридцять
  - Д чверть на одинадцяті
17. Граматичну помилку щодо вживання однорідних членів допущено в реченні
- А На території парку не можна розпалювати багаття й викидати сміття.
  - Б У музеї просимо залишити зайві речі в гардеробі й одягнути чохли на взуття.
  - В У громадському транспорті не притуляйтеся до дверей і тримайтеся за поручні.
  - Г На стоянці дозволено паркувати автівки й залишати скутери й велосипеди.
  - Д У супермаркеті суворо заборонено саджати й катати дітей у візках для покупок.
18. Прочитайте діалог.
- *Назар, обов'язково забори сестру з дитсадка, – попросила мати.*
— *На жаль, не зможу: я пропустив багато репетицій, – відповів син.*
- Точно передає зміст діалогу речення
- А Назар знову відмовився забирати сестру з дитсадка, хоча мати вчоргове просила про це.
  - Б Назар поскаржився, мовляв, пропустив багато репетицій, через те що мама постійно доручала йому забирати сестру з дитсадка.
  - В Матері дуже не сподобалося те, що Назар відмовився забрати сестру з дитсадка.
  - Г Мати настійливо просила Назара забрати сестру з дитсадка, але він відмовився, бо пропустив багато репетицій.
  - Д Мама не вважає репетиції Назара важливою справою, тому просить його все-таки забрати сестру з дитсадка.

19. Літеру *у* треба писати на місці всіх пропусків у рядку

- А написати ... твітері, підніматися ... гори, постукав ... вікно
- Б зайти ... фейсбук, написала ... творі, переміг ... змаганнях
- В обговорити ... вайбері, поглянути ..гору, проживає ... Фастові
- Г разом з ..чителем, списалися ... телеграмі, відпочивала ... Сваляві
- Д дякував ..сім, фестиваль ... Полтаві, зареєструвався ... інстаграмі

20. Прочитайте речення, у якому пропущено окремі слова.

Згідно із заповітом Альфреда Нобеля було створено фонд для преміювання тих, хто зробив ... внесок у науку, і за 118 ... існування премії її отримало близько ... осіб.

Правильним є варіант послідовного заповнення пропусків

- А найбільший, років, дев'ятиста
- Б більш великий, роки, дев'ятисот
- В самий більший, років, дев'ятиста
- Г найбільший, років, дев'ятисот
- Д більший, роки, дев'ятисот

21. Форму наказового способу дієслова вжито в реченні

- А Пропонуємо простий рецепт картоплі по-селянськи: потрібні продукти завжди є в кожній оселі.
- Б Спробуйте приготувати цю апетитну страву вдома й насолоджуйтеся її смаком разом з рідними!
- В Картоплю треба почистити, промити й добре просушити, потім нарізати на поздовжні шматки.
- Г Додаємо олію, сіль, перець, збір сушених італійських трав, усе добре перемішуємо, викладаємо на застелений папером лист.
- Д Випікати потрібно в духовій шафі хвилин 30–40 за температури 180–200 °С до золотистого кольору.

22. Граматичну помилку допущено в реченні

- А Чарівна Ай-Петрі нагадує зуби велетенського дракона.
- Б Витягнута з півночі на південь, Чилі схожа на смугу.
- В Огайо ввійшов до складу США в березні 1803 року.
- Г Міссісіпі з'єднана каналами з багатьма озерами.
- Д Цієї весни затишний Тбілісі радо зустрів туристів.

23. Прочитайте речення (*цифра позначає попередній розділовий знак*).

Усі знайомі Катерини Білокур зауважують,(1) що мисткиня була мовчазною,(2) секретами майстерності не ділилася,(3) свою творчу лабораторію приховувала від стороннього ока:(4) певно,(5) десь інтуїтивно відчувала,(6) що їй дано бачення природи,(7) не підвладне нікому іншому.

НЕПРАВИЛЬНО обґрунтовано вживання розділових знаків, запропоноване в рядку

- А коми 1, 6 – перед підрядними частинами складного речення
- Б коми 2, 3 – при однорідних членах речення
- В двокрапка 4 – при узагальнювальному слові
- Г кома 5 – при вставному слові
- Д кома 7 – при відокремленому означенні

У завданнях 24–28 до кожного з чотирьох рядків інформації, позначених цифрами, доберіть один правильний, на Вашу думку, варіант, позначений буквою. Поставте позначки в таблицях відповідей до завдань у бланку А на перетині відповідних рядків (цифри) і колонок (букви). Усі інші види Вашого запису в бланку А комп'ютерна програма реєструватиме як помилки!

Будьте особливо уважні під час заповнення бланку А!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

24. Увідповідніть фразеологізм із його синонімом.

<i>Фразеологізм</i>	<i>Синонім</i>	
1 як на голках	А як з гуски вода	1
2 як гора з плечей	Б як чорна хмара	2
3 як лисому гребінь	В як торішні бублики	3
4 як у воду опущений	Г як камінь з душі	4
	Д як на вугіллі	

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

25. Доберіть приклад до кожного типу складного речення.

<i>Тип складного речення</i>	<i>Приклад речення</i>
1 складносурядне	А Поняття «дрес-код» прийшло до нас із Великої Британії, що відома своїм консерватизмом і суворими правилами публічної поведінки.
2 складнопідрядне	Б Дрес-код – це рекомендації й правила хорошого тону, утілені в певному стилі одягу й аксесуарів.
3 безсполучникове	В Зараз дрес-код на роботі або на вечірці вже мало кого дивує: він є радше підтвердженням дотримання корпоративної етики чи лояльності одного стосовно інших.
4 з різними видами зв'язку	Г Ба більше, одяг ділової людини нині став символом успіху й достатку, дрес-код започаткував у моді новий напрям, що охопив практично всі верстви населення розвинених країн.
	Д Правильно вибирати одяг – це своєрідне мистецтво, і тому основи дрес-коду часто вивчають у багатьох закладах освіти та великих корпораціях.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

26. Доберіть приклад до кожного типу односкладного речення.

<i>Тип односкладного речення</i>	<i>Приклад речення</i>
1 означено-особове	А Крилата творчості хвилина...
2 неозначено-особове	Б Віддай людині крихітку себе.
3 безособове	В І без ілюзій жить порадили мені...
4 називне	Г Над долею моєю – тихе сяйво...
	Д Митцю не треба нагород.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

27. Доберіть приклад до кожної умови вживання тире.

- Умова вживання тире*
- 1 тире при відокремленій прикладці
  - 2 тире між підметом і присудком
  - 3 тире в безсполучниковому реченні
  - 4 тире в реченні з однорідними членами

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

- Приклад речення*
- А Хто може похвалитися тим, що знає життя й творчість Василя Яковича Єрошенка – видатного письменника, філософа, музиканта, педагога, есперантиста, поліглота?
  - Б У Японії та Китаї він був відомим, навіть популярним письменником – у Європі ж мало хто чув про цього талановитого митця.
  - В Найскладніші для європейців мови: японську, китайську – письменник знав досконало.
  - Г Українець Василь Єрошенко – класик японської літератури, який увійшов у її історію під прізвиськом Єросієнко.
  - Д Василь Якович залишив по собі яскравий слід – і кому, як не нам, увіковічити пам'ять про японського класика-українця виданням його творів рідною мовою?

28. З'ясуйте, якими частинами мови є виділені слова в реченні (*цифра позначає наступне слово*).

Надвечірнє сонце, *(1)вихопившись* із хмари, кинуло коротку тїнь під пнями, *(2)навколо (3)яких* літо *(4)щороку* кораловим намистом розсипає запашну суницю.

- А займенник
- Б форма дієслова (*дієприслівник*)
- В прислівник
- Г прийменник
- Д сполучник

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Читання й аналіз тексту

Завдання 29–33 мають по чотири варіанти відповіді, з яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді, позначте його в *бланку А* згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок у *бланку А*, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні під час заповнення *бланку А*!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

Проаналізуйте текст (*цифри в дужках позначають номери абзаців*) і виконайте завдання 29–33 до нього.

Текст А

Відходи

(1) Використання сміття як вторинної сировини в розвинених країнах уже давно стало нормою. Там практично всі відходи є цінним ресурсом, а кількість непотребу на звалищах і переробних заводах мінімальна. Наприклад, багато європейських організацій веде документацію на аркушах, виготовлених з макулатури. Якість їх дещо гірша та й вартість поки що вища, ніж звичайних, однак так можна зберегти

чимало деревини. Якщо ж з'явиться тенденція до зростання попиту на цю продукцію, то такий папір стане дешевшим.

(2) Як свідчить практика європейських країн, єдиний раціональний шлях подолання проблем, пов'язаних з накопиченням відходів, – розподіл і подальше використання їх. Обов'язковою умовою ефективної переробки сміття є його сортування, що підвищує продуктивність застосування вторинної сировини: за роздільного збирання непотребу із загальної кількості його можна вилучити до 70–80 % корисних ресурсів, а без нього – лише близько 15 %.

(3) Найбільш ефективним є сортування сміття за місцем утворення його, тобто для побутових відходів це розподіл їх власне населенням. На жаль, поки що більшість громадян в Україні до цього не готова, адже вдома потрібно мати кілька ємностей для різних категорій потенційної вторинної сировини, а обивателям простіше все викидати в одне відро чи бак, аніж скласти окремо скляні пляшки чи макулатуру.

(4) Та й влада не поспішає вирішувати цю проблему. Чиновники пояснюють свою незацікавленість низькою екологічною свідомістю людей і небажанням останніх сортувати сміття: мовляв, розподіл відходів не дасть результатів, оскільки більшість жителів усе одно не робитиме цього. Прикриваючись такою відмовкою, можновладці не вживають заходів щодо усвідомлення громадянами складної ситуації з довкіллям. Хоча загальнонаціональна інформаційна кампанія, а також різноманітні способи заохочення населення й організацій, що сортують непотріб, без сумніву, мали б позитивні наслідки.

(5) Цілком зрозуміло, що для того, хто бере на себе ініціативу запровадження роздільного збирання відходів, крім екологічного складника, важливою, а часто й першочерговою є економічна вигода. Головною ж перешкодою є досить низькі закупівельні ціни на вторинну сировину. Тому й на цьому етапі необхідна допомога держави.

За матеріалами інтернет-джерел

Текст Б

(6) Справді успішними щодо переробки відходів можна вважати шведів. Усе почалося ще в 1970-ті роки. Тоді країна із суворим кліматом цілком залежала від імпорту природного газу, тому було вирішено змінити енергетичну ситуацію. Учені й політики з'ясували, що кожен мешканець «виробляє» близько півтора кілограма сміття за день, а чотири тонни побутового непотребу з надлишком компенсують використання однієї тонни нафти. Нескладні розрахунки підказали єдине правильне рішення – і держава серйозно взялася за переробку відходів.

(7) Нині у Швеції пріоритетом є не знищення сміття, а повторне використання його. Місцеві домогосподарства окремо збирають газети, пластик, метал, скло, електричні прилади, лампочки, батарейки. Також у спеціальні мішки складають залишки їжі. Важливо, що в цій країні населення сумлінно сортує відходи. Уряд лише проводить інформаційні кампанії, спрямовані на популяризацію ідеї роздільного збирання непотребу.

(8) Далі відсортоване сміття переробляють по-різному: газети перетворюють на паперову масу, пляшки використовують повторно або переплавляють на нові елементи, пластикові контейнери стають пластичною сировиною, залишки їжі компостують, щоб отримати з них добриво чи біогаз. Саме ним потім заправляють громадський транспорт. Крім того, відходи – відносно дешеве паливо, а місцеві науковці винайшли ефективну й прибуткову технологію перетворення побутового сміття на електроенергію. Ця держава навіть імпортує понад 700 тисяч тонн непотребу з інших країн. Утилізація твердих залишків забезпечує 20 % тепла в тутешніх будинках. Сьогодні так опалюють майже 900 тисяч домогосподарств.

(9) У Швеції функціонують 30 електростанцій, що спалюють 5,5 млн тонн відхо-

дів за рік. Попіл становить 15 % від початкової маси, його сортують і відправляють на переробку. Залишки просівають, щоб вилучити гравій, який використовують у дорожньому будівництві. Наприкінці лише 1 % непотребу поповнює звалища. Дим від сміттєспалювальних заводів містить 99,9 % нетоксичного двоокису вуглецю й води, однак і його в цій країні очищують. Шлак, отриманий під час цього процесу, використовують для заповнення покинутих шахт.

(10) Одного разу шведи захотіли зробити свою країну енергетично незалежною, а в результаті досягли не лише цього, а й екологічної безпеки, підвищили рівень чистоти довкілля.

За М. Мордовцевим

29. Яку максимальну кількість ємностей мав би використовувати українець у себе вдома, зважаючи на практику шведів, описану в *тексті Б*?

- А чотири
- Б шість
- В вісім
- Г десять

30. Спільними ключовими поняттями для обох текстів є

- А відходи, сортування сміття, повторне використання
- Б сміттєзвалище, спалювання, екологічна свідомість
- В сміттєпереробний завод, енергія, електростанція
- Г населення, енергетична незалежність, технологія

31. Інформацію з *тексту Б* автор *тексту А* міг би використати для обґрунтування всіх позицій, ОКРІМ

- А Розподіл сміття є обов'язковою умовою подальшої переробки його.
- Б Питання переробки відходів має стати частиною внутрішньої політики держави.
- В Подолати проблему накопичення сміття можна лише шляхом безпечного захоронення його.
- Г У роздільному збиранні відходів важливою, а часто й головною є економічна вигода.

32. Найбільш важливою темою, яку розвивають автори обох текстів, є

- А Цілеспрямована політика влади та свідома участь населення в сортуванні сміття.
- Б Необхідність визначення видів побутового сміття та інформування про це населення.
- В Сортування відходів населенням залежить лише від ініціативи влади.
- Г Допомога держави в регулюванні цінової політики на вторинну сировину.

33. Автори обох текстів, імовірно, НЕ ПОГОДИЛИСЯ б із твердженням

- А Доречно підвищувати екологічну свідомість населення.
- Б Необхідно проводити загальнонаціональні інформаційні кампанії.
- В Варто стимулювати сортування та переробку вторинної сировини.
- Г Потрібно поважати небажання людей сортувати побутові відходи.

Частина 2
Українська література

Завдання 34–53 мають по п'ять варіантів відповіді, з яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді, позначте його в *бланку А* згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок у *бланку А*, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні під час заповнення *бланку А*!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

34. В уривку

*Да яворинка упала, да когось вона вбила,
Да убила вона вдовиного сина.
Да лежить син неділю, да лежить син другу,
Да й на третю неділю вилетіли три зозулі:
Да й що одна біленька – то моя миленька,
Да й що друга біліша – то сестра рідніша,
Да й що третя сивенька – то моя ненька*

є образи, наявні також у творі

- А «З'ясвіт встали козаченьки»
- Б «Дума про Марусю Богуславку»
- В «Ой Морозе, Морозенку»
- Г «Ой летіла стріла»
- Д «Віють вітри, віють буйні»

35. *О, якби в дурні мені не пошитись,
Щоб без свободи не міг я лишитись, –*

переймається ліричний герой твору

- А Василя Стуса
- Б Григорія Сковороди
- В Івана Котляревського
- Г Тараса Шевченка
- Д Івана Франка

36. Історія кохання безіменного вояка й словацької дівчини Терези – тема твору

- А «Тигролови»
- Б «Модри Камень»
- В «Я (Романтика)»
- Г «Три зозулі з поклоном»
- Д «Valse mélancolique»

37. *«Обурений Яків де Бальмен малює карикатуру. На передньому плані величезна афіша з написом “Соме й останнє підкорення Кавказу”, а нижче дрібнішими літерами: “Великий спектакль перед походом генералів”», –*

сказано про художника, якому присвячено твір

- А Пантелеймона Куліша
- Б Івана Нечуя-Левицького
- В Ольги Кобилянської
- Г Тараса Шевченка
- Д Лесі Українки

38. *Думою тугу розвіюю, / щоб був я завжди такий, / яким мене мати вродила / і благословила в світи, –*

благає Господа ліричний герой поезії

- А Василя Голобородька
- Б Дмитра Павличка
- В Василя Стуса
- Г Андрія Малишка
- Д Василя Симоненка

39. *«Та й бриклива ж ти, Мотре, хоч я тебе колись любив за той перець. Вже дуже наперчила!»* – докоряє дружині персонаж твору

- А Івана Котляревського
- Б Пантелеймона Куліша
- В Івана Нечуя-Левицького
- Г Панаса Мирного
- Д Івана Карпенка-Карого

40. Вислів *«Воли в ярмі, та й ті ревуть, а то щоб душа християнська всяку догану, всяку кривду терпіла й не озвалась!»* суголосний з назвою

- А пригодницького роману
- Б історичного роману
- В урбаністичного роману
- Г роману у віршах
- Д соціально-психологічного роману

41. У формі спогадів написано обидва твори в рядку

- А «Майстер корабля» і «Місто»
- Б «Тигролови» і «Зачарована Десна»
- В «Модри Камень» і «Тигролови»
- Г «Місто» і «Модри Камень»
- Д «Майстер корабля» і «Зачарована Десна»

42. На малюнку зображено епізод твору

- А «Тигролови»
- Б «Камінний хрест»
- В «Модри Камень»
- Г «Кавказ»
- Д «Захар Беркут»

43. Не захотів *«вертатись на сталінську “родіну” тому, що підлість, цинізм і жорстокість більшовиків не знає меж»* автор твору, де персонажами є
- А доктор Тагабат і комунар Андрюша
  - Б Григорій Многогрішний і Наталка Сірко
  - В Степан Радченко й Зоська
  - Г Софія Дорошенко й Марта
  - Д Мокій Мазайло й Уля Розсоха
44. *«Гуцульщина вимальовується перед нами такою, якою її бачили самі гуцули, які глибоко вірили, ніби природа одухотворена, жива, дійова, вся заселена злими чи добрими духами»*, – сказано про твір
- А Лесі Українки
  - Б Івана Нечуя-Левицького
  - В Михайла Коцюбинського
  - Г Василя Стефаника
  - Д Юрія Яновського
45. Маніфестом українського модернізму літературознавці називають твір
- А *«De libertate»*
  - Б *«Зачарована Десна»*
  - В *«Заповіт»*
  - Г *«Valse mélancolique»*
  - Д *«Ти знаєш, що ти – людина?»*
46. Сільську ідилію *«теплих днів збирання винограду»* зобразив автор рядків
- А *«Ви знаєте, як сплять старі гаї? – / Вони все бачать крізь тумани»*
  - Б *«Її він стрів. На мулах нешвидких / Вона верталась із ясного саду»*
  - В *«І в дорогу далеку ти мене на зорі проводжала»*
  - Г *«Він вилазив на грушу, / і рвав у пазуху гнилиці»*
  - Д *«Чому ж стоїш без руху ти, / Коли весь світ співає?»*
47. Мрія про *«загірну комуну»* перетворюється на *«дорогу в нікуди»*, коли персонаж переступає через людяність у творі
- А Миколи Куліша
  - Б Івана Багряного
  - В Миколи Хвильового
  - Г Олександра Довженка
  - Д Юрія Яновського
48. Характерні ознаки постмодернізму відчутні в рядках
- А *«Мріють крилами з туману лебеді рожеві, / Сиплють ночі у лимани зорі сургучеві»*
  - Б *«Дівчино! Як небо її голубе, / люби її кожну хвилину. / Коханий любить не захоче тебе, / коли ти не любиш Вкраїну»*
  - В *«І уже в душі моїй / В саяві мрій / В'ються хмелем арабески, / Миготять камей, фрески, / Гомонять-бринять пісні / Голосні / І сплітаються в гротески»*
  - Г *«Це місто – макдональд. / В його берегах / зливаються кетчупу ріки, / що їх найзухваліший, рідкісний птах / не зможе здолати довіку»*
  - Д *«Ніч у сніговій завії / крутиться довкола стріх. / У долоні у Марії / місяць – золотий горіх»*

Проаналізуйте художній твір і виконайте завдання 49–53 до нього.

*Килинам простіше. Хоч всяке бува,
Хоч часом тужливо й зрадливо –
Вони молодички чіпкі, як трава,
Й здаються щасливі. Можливо.
Бо що головне? В полі – бульба, в печі –
Наваристий борщ вічносущий,
Та щоб чоловік уночі на плечі,
Путящий та в міру питущий.
Щоб діти слухняні й свекруха незла,
До свята – пиріг та обнова,
І щоб у хліві неодмінно була
Породиста дійна корова.
Килинам простіше... Цей світ – для килин,
У ньому й порядок килинський.
А ти... Звідки, Мавко, з яких праглибин
Явилась ти в ліс цей волинський?*

49. Жіночі образи у вірші є алюзією на твір

- А Лесі Українки
- Б Івана Нечуя-Левицького
- В Григора Тютюнника
- Г Михайла Коцюбинського
- Д Ольги Кобилянської

50. У рядках «*Килинам простіше... Цей світ – для килин, / У ньому й порядок килинський...*» провідним художнім засобом є

- А оксиморон
- Б персоніфікація
- В порівняння
- Г паралелізм
- Д тавтологія

51. У вірші протиставлено

- А духовне та приземлене, буденне
- Б ефектне та потворне, низьке
- В корисливе та звичайне, наївне
- Г хаотичне та чітко впорядковане
- Д убоге, бідне та заможне

52. Ідею твору виражено в рядках

- А «*Килинам простіше... Цей світ – для килин, / У ньому й порядок килинський*»
- Б «*Звідки, Мавко, з яких праглибин / Явилась ти в ліс цей волинський?*»
- В «*Вони молодички чіпкі, як трава, / Й здаються щасливі. Можливо*»
- Г «*Та щоб чоловік уночі на плечі, / Путящий та в міру питущий*»
- Д «*І щоб у хліві неодмінно була / Породиста дійна корова*»

53. Порушену в поезії проблему можна передати рядками

- А «*Нерівня душ – це гірше, ніж майна*»
- Б «*Страшні слова, коли вони мовчать*»
- В «*Я на вбогім сумнім перелозі / Буду сіять барвисті квітки*»
- Г «*Два кольори мої, два кольори: / Червоне – то любов, а чорне – то журба*»
- Д «*Лови летючу мить життя! / Чаруйсь, хмелій, впивайся*»

У завданнях 54–57 до кожного з чотирьох рядків інформації, позначених цифрами, доберіть один правильний, на Вашу думку, варіант, позначений буквою. Поставте позначки в таблицях відповідей до завдань у бланку А на перетині відповідних рядків (цифри) і колонок (букви). Усі інші види Вашого запису в бланку А комп'ютерна програма реєструватиме як помилки!

Будьте особливо уважні під час заповнення бланка А!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

54. З'ясуйте, кому з авторів належить уривок твору.

	<i>Автор</i>
1	Олесь Гончар
2	Юрій Яновський
3	Микола Куліш
4	Остап Вишня

	<i>Уривок із твору</i>
А	«Ви були коли-небудь на річці на Осколі, що тече Харківщиною нашою аж у річку Північний Донець? Не були? Побудуйте!»
Б	«Побачу ото неправильно писану афішу або вівіску – і досади тобі на цілий день. А які жахливі афіші трапляються, як перекручують українську мову»
В	«Ти – як жива. Бо далекі Рудні гори скрізь ідуть за мною, ближчать із кожним днем, щодалі ширше розгортаючись у своїй трагічній чарівності»
Г	«Благословенна будь, моя незаймана дівце Десно, що, згадуючи тебе вже багато літ, я завжди добрішав, почував себе невичерпно багатим і щедрим»
Д	«То-Ма-Кі – це звать так мене – Товариш Майстер Кіно – найвище звання для кінематографіста»

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

55. Поєднайте епізоди того самого твору.

	<i>Епізод твору</i>
1	дочка боярина закохується в сільського хлопця
2	мольфар розганяє грозові хмари з градом
3	чоловік стає членом земської управи
4	селянин отримав у спадок шмат неродючого горба

	<i>Епізод твору</i>
А	молодик рятує дівчину від розлюченої ведмедиці
Б	парубок закохується в «польову царівну»
В	чоловік одчайдушно танцює на подвір'ї польку
Г	хлопчик і дівчинка з ворожих родів пасуть вівці
Д	батько з сином приїжджають на хутір заможного козака

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

56. Визначте, який мистецький напрям (стиль) притаманний літературному твору

	<i>Мистецький напрям</i>
1	романтизм
2	реалізм
3	експресіонізм
4	бароко

	<i>Назва твору</i>
А	«Intermezzo»
Б	«Камінний хрест»
В	«De libertate»
Г	«Мартин Боруля»
Д	«Чорна рада»

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

57. Увідповідніть ім'я письменника з висловлюванням про його твір.

	<i>Ім'я письменника</i>		<i>Висловлювання</i>
1	Валер'ян Підмогильний	А	«"Любові всевишній присвячується" – недарма такий епіграф дає автор. У творі любов оточено якимсь неземним ореолом, далеким од звичного, побутового розуміння; передаючи цю любов, митець показує: як у житті, так і в розлуці Марфа й Михайло "отак одне одного" чули»
2	Олександр Довженко	Б	«Назва твору віддзеркалює загальну авторську настанову на виділення гіпертрофованого "я" центрального персонажа. Сюжетний складник відходить на другий план, натомість увагу зосереджено на змалюванні розколотої особистості людини»
3	Григор Тютюнник	В	«...Через трагічні обставини "помістив" у цей страхітливий ешелон смерті – спецешелон ОГПУ–НКВД – себе, свою долю, вивищуючи її до образу-символу непокірної і гордої, волелюбної і сплюндрованої України»
4	Микола Хвильовий	Г	«Про те, як прагнула селянська молодь сама "вийти в люди", здобуваючи колись недосяжну науку, і водночас як розуміла свою місію у відвоюванні зрусіфікованого царизмом міста, усуненні антагонізму між містом і селом, розповів письменник у своєму найвидатнішому творі...»
		Д	«З вершини власної людської зрілості головний герой прагне усвідомити свою природу, перші враження від пізнання світу, нелегку долю придеснянських хліборобів, закоханих у працю; національні звичаї, їхні первісні джерела»

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Частина 3

Власне висловлення

58. Прочитайте наведений текст.

У життєвих ситуаціях, коли людина змушена приймати доленосні для себе рішення, їй радять: «Ти лише повір у себе – і з усім упораєшся!» Найчастіше, підбадьорена добрими словами, вона сміливо кидається в життєвий вир, навіть не усвідомлюючи, що переоцінила свої можливості або ж недооцінила обставини.

Викладіть Ваш погляд на проблему:

Що краще в житті: вірити у власні сили й ризикувати чи поводитися обачно й не намагатися стрибати вище голови?

Сформулюйте тезу, наведіть два-три переконливі аргументи, що найкраще підтвердять Вашу думку. Проілюструйте Ваші міркування посиланнями на приклади з художньої літератури чи інших видів мистецтва (зазначте автора й назву твору, укажіть на проблему, порушену митцем, художній образ, через який проблему розкрито, наведіть цитату з твору тощо), історичними фактами або випадками з життя. Не переказуйте змісту художнього твору, не давайте повної характеристики образів. Сформулюйте висновки.

Роботу запишіть у бланку **Б**. За потреби використовуйте чернетку наприкінці зошита.

Увага! Роботу, що не відповідає темі власного висловлення, буде оцінено в **0** балів.
Роботу обсягом до **100** слів буде оцінено в **0** балів

